

#rodzina

#seniorzy

#praca

#integracja

Ministerstwo Rodziny,
Pracy i Polityki Społecznej

Spis treści

1. Rodzina 500+	3
2. Wsparcie rodzin	6
3. Rynek pracy	9
4. Seniorzy	12
5. Niepełnosprawni	16

1. Rodzina 500+

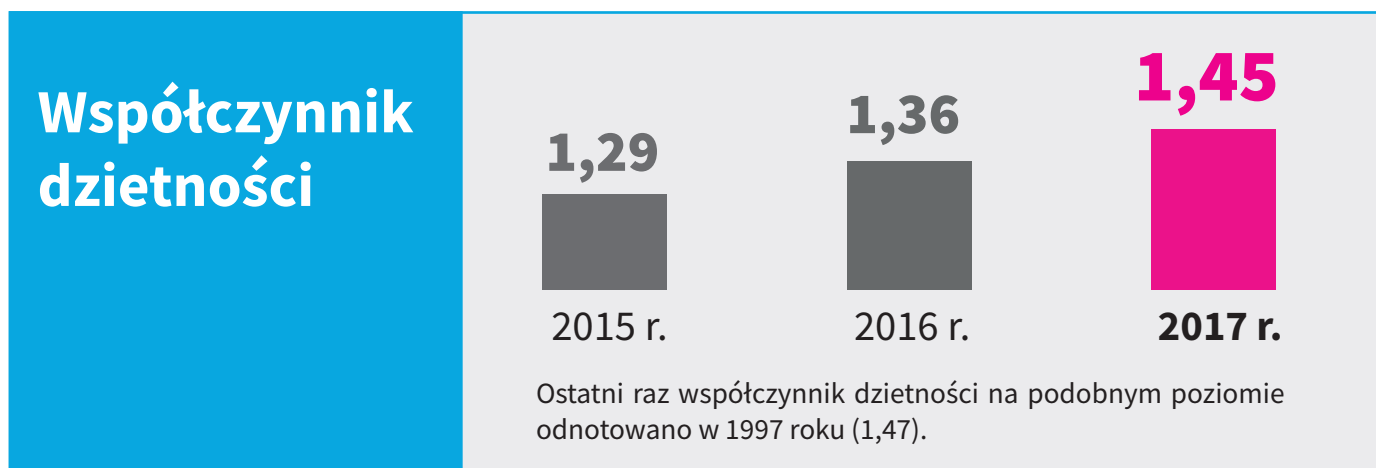
Program „Rodzina 500+” przyniósł zdecydowaną poprawę warunków materialnych rodzin oraz diametralnie odmienił postrzeganie roli państwa w kształtowaniu polityki rodzinnej.

Jak wynika z badania CBOS, działania państwa w tej sferze dobrze lub bardzo dobrze ocenia niemal połowa Polaków (49 proc.). Dla porównania, w 2012 roku taką ocenę wystawił poprzedniej koalicji średnio tylko co dziesiąty Polak (9 proc.), a rok później ten odsetek wyniósł zaledwie 12 proc.

Na koniec kwietnia br. do świadczenia uprawnionych było 3,65 mln dzieci, co stanowi ponad połowę wszystkich dzieci do 18 roku życia. Z programu korzysta 2,4 mln rodzin. **Wydatki na 500+ od początku programu to prawie 70,7 mld złotych.**

Od momentu wejścia w życie programu wzrosły dochody polskich rodzin. Ma to związek nie tylko z wypłatą świadczenia, ale również z systematycznym wzrostem wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę.

Program realizuje swoje trzy podstawowe cele – wpływa na wzrost dzietności, redukuje ubóstwo, przede wszystkim wśród dzieci i jest realnym wsparciem dla rodzin.

Współczynnik dzietności wzrósł z 1,29 w 2015 roku do 1,45 w 2017 roku, kiedy urodziło się 402 tys. dzieci. W Polsce od wielu lat spada liczba kobiet w wieku 15-49 lat i w tym kontekście wzrost liczby urodzeń i współczynnika dzietności w latach 2016-2017 jest bardzo dobrą wiadomością.

Urodzenia w Polsce

388 tys. dzieci urodziło się w 2018 r.

Więcej niż prognozował wcześniej GUS (360,2 tys.) i w OSR do ustawy o 500+ (379,5 tys.)

360,2 tys.

2015 r.

382,3 tys.

2016 r.

402 tys.

2017 r.

GUS policzył, że w 2018 roku urodziło się 388 tys. dzieci. To więcej niż wcześniejsze prognozy urzędu statystycznego (360,2 tys.) i więcej, niż zakładaliśmy w ocenie skutków regulacji (OSR) do ustawy o 500+ (379,5 tys.)

Ubóstwo

- **W 2017 r.** skrajne ubóstwo **spadło** w Polsce **o jedną trzecią** z 6,5 proc. w 2015 roku **do 4,3 proc.** w 2017 (GUS)
- Polska zajmuje pierwsze miejsce w świecie w wydatkach na walkę z nierównościami społecznymi (Oxfam)

Skrajne ubóstwo spadło w Polsce o jedną trzecią z 6,5 proc. w 2015 roku do 4,3 proc. w 2017 (GUS). Znaczącą poprawę zaobserwowano wśród rodzin z dziećmi. Dotyczyło to głównie: samotnych matek lub ojców z dziećmi na utrzymaniu, gospodarstw domowych z przynajmniej 1 dzieckiem do lat 16 posiadającym orzeczenie o niepełnosprawności oraz gospodarstw z co najmniej 3 dziećmi w wieku 0-17 lat.

Według organizacji Oxfam Polska zajmuje pierwsze miejsce w świecie w wydatkach na walkę z nierównościami społecznymi.

Badania GUS pokazują, że zdecydowana większość rodzin, która otrzymała świadczenie, nie zmieniła w związku z tym swojej sytuacji zawodowej (83 proc.). **Pod wpływem 500+ więcej osób zdecydowało się na podjęcie pracy (76 tys.) czy rozpoczęcie jej poszukiwania (75 tys.)** niż na zaprzestanie poszukiwania zajęcia, czy wręcz rezygnację z pracy (odpowiednio 34 tys. i 33 tys. osób).

Dezaktywizacji kobiet nie powinniśmy łączyć tylko z 500+, bo istnieje szereg powodów, które mają wpływ na zachowanie kobiet na rynku pracy. To m.in. zmiany w strukturze wiekowej i wzrost odsetka kobiet w wieku poprodukcyjnym, dochody rodzin, warunki pracy i wysokość pensji, trudności z dojazdem do pracy czy koszty związane z zapewnieniem opieki nad dzieckiem.

500+ w portfelach Polaków przekłada się m.in. na wzrost konsumpcji, stanowiącej jeden z silników wzrostu gospodarczego.

Od 1 lipca 2019 roku świadczenie będzie przyznawane również na pierwsze dziecko bez kryterium dochodowego. Może to stanowić „zastrzyk adrenaliny” dla gospodarki – przełożyć się na wzrost konsumpcji prywatnej i przyczynić się do łagodzenia skutków prognozowanego spowolnienia gospodarczego.

Aby uzyskać świadczenie na pierwsze dziecko na nowych zasadach, rodzice będą musieli złożyć wniosek do gminy. Będą mogli to zrobić już od 1 lipca. Rodzice którzy złożą wniosek do 30 września, otrzymają świadczenie wychowawcze na pierwsze dziecko z wyrównaniem, od lipca. To analogiczne rozwiązanie, do tego, które obowiązywało w 2016 roku, kiedy wprowadzaliśmy program w życie.

Prognozujemy, że rocznie program w rozszerzonej formule będzie kosztował dodatkowo ok. 19,5 mld złotych.

3,65 mln

liczba **dzieci uprawniających**, co stanowi **52,6 proc. dzieci** w wieku do 18 r.ż.,

2,4 mln

liczba **rodzin** objętych programem

70,7 mld zł*

trafiło do rodzin w ramach 500+ od początku programu

5 RODZINA 500+

stan na kwiecień 2019

*wraz dodatkiem wychowawczym i dodatkiem do zryczałtowanej kwoty

2. Wsparcie rodzin

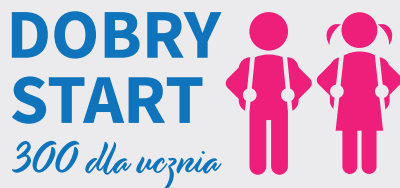
„Dobry start” jest programem finansowo wzmacniającym rodziny. Zdajemy sobie sprawę z tego, jak dużym obciążeniem jest początek roku szkolnego i związane z nim wydatki na zakup podręczników czy przyborów szkolnych.

W sumie ok. 4,4 mln uczniów otrzymało wsparcie. Na program w ubiegłym roku wydaliśmy ponad 1,3 mld złotych.

Wsparcie jest tym bardziej ważne, że rodzice coraz głębiej muszą sięgać do kieszeni, żeby sfinansować zakup przyborów szkolnych. Z danych CBOS wynika, że w 2018 r. na jedno dziecko wracające po wakacjach do szkoły rodzice wydali średnio 742 złotych – o 56 złotych więcej niż rok wcześniej.

Rodziny otrzymują świadczenie bez względu na dochód, a sam program jest odpowiedzią na potrzeby Polaków i jest doskonale przez społeczeństwo odbierany.

Dzięki załatwianiu spraw urzędowych bez wychodzenia z domu i bez osobistego udziału oszczędzamy czas rodziców. **Co drugi wniosek o świadczenie Dobry Start złożone było właśnie drogą elektroniczną.**

4,4 mln uczniów

z całej Polski otrzymało wsparcie z tytułu programu „Dobry start” w 2018 r.

ponad 1,3 mld zł

przeznaczyliśmy na wyprawki z budżetu państwa

Dokładamy starań, żeby w całej Polsce powstawała infrastruktura ważna dla rodziców najmłodszych dzieci, ułatwiająca łączenie pracy zawodowej z wychowywaniem dzieci.

Maluch+ rozwiązuje realne problemy Polaków. Program daje samorządom takie narzędzia, które pozwalają zaspokoić potrzeby lokalnej społeczności.

Coraz więcej najmłodszych dzieci jest objętych opieką żłobkową. W 2015 tzw. wskaźnik użłobkowania (z uwzględnieniem niań) wynosił 12,4 proc., w ubiegłym roku było to 19,8 proc., co oznacza wzrost o ponad 60 proc. Według naszych prognoz w tym roku wskaźnik użłobkowania osiągnie poziom 24,9 proc.

Rośnie liczba żłobków i klubów dziecięcych. Jeszcze w 2015 roku istniało w Polsce 2990 placówek zapewniających 83 960 miejsc opieki nad dziećmi do lat 3. Na koniec 2018 roku takich placówek było już 5 123. Jak wynika z naszych prognoz, do końca 2019 roku dzięki programowi „Maluch+” w całym kraju będzie przeszło 185 tys. miejsc dla maluchów. To o ponad 101 tys. więcej niż jeszcze w 2015 roku.

MALUCH +

- **Coraz więcej dzieci objętych opieką żłobkową.** W 2015 (12,4 proc.)
- **prognoza na 2019 (24,9 proc.)**
- **Rośnie liczba żłobków.** 2015 (2990), **2018 (5123)**
- **Na program „Maluch+” w 2019 r. przeznaczono** – podobnie jak w roku poprzednim – **450 mln zł.** To trzy razy więcej niż jeszcze w 2017 r.

W 2019 roku ma powstać w Polsce niemal 27,6 tys. nowych miejsc opieki nad najmłodszymi dziećmi, a dofinansowanych zostanie 74,6 tys. już istniejących.

Na program „Maluch+” w 2019 roku przeznaczymy – podobnie jak w ubiegłym roku – 450 mln złotych. To trzy razy więcej niż jeszcze w 2017 roku.

W tegorocznej edycji programu o połowę podniesione zostało dofinansowanie dla samorządów na utworzenie nowych miejsc w żłobkach i klubach dziecięcych w gminach, gdzie takich instytucji utworzonych przez samorządy jeszcze nie ma. To wzrost z 20 do 30 tys. złotych. W przypadku inwestycji samorządów na terenie gmin, w których działają już takie instytucje, dofinansowanie na utworzenie nowego miejsca wzrosło z 20 do 22 tys. złotych.

Rząd docenia z wielokrotnością trud rodziców wychowujących kilkoro dzieci. Z myślą o rodzinach wielodzietnych rozwijamy **Kartę Dużej Rodziny**, w ramach której rodzinom przysługują zniżki. Od 1 stycznia Karta Dużej Rodziny działa w rozszerzonej formule – prawo do jej posiadania przysługuje wszystkim rodzicom, którzy kiedykolwiek wychowywali troje dzieci.

W całej Polsce z KRD korzysta 2,58 mln osób. Kartę Dużej Rodziny posiada 760 tys. rodzin, z czego aż 244 tys. to rodziny korzystające z Karty na nowych zasadach wprowadzonych w styczniu br. Do programu dołączyło ponad 5,5 tys. partnerów. W 2015 roku było ich zaledwie 1,2 tys.

KARTA DUŻEJ RODZINY
rodzina.gov.pl

2,58 mln osób

korzysta w Polsce z KDR, z czego
1,23 mln dzieci

760 tys.

rodzin posiada KDR

3. Rynek pracy

Rynek pracy znajduje się w bardzo dobrej kondycji. Systematycznie spada stopa bezrobocia, która znajduje się na rekordowo niskich poziomach. **Stopa bezrobocia rejestrowanego wyniosła w końcu kwietnia 2019 roku 5,6 proc.** i w porównaniu do marca 2019 roku spadło o 0,3 pkt proc. W porównaniu do kwietnia 2018 roku poziom stopy bezrobocia był niższy o 0,7 pkt proc.

W kwietniu 2015 roku stopa bezrobocia wynosiła 11,1 proc.

**Stopa bezrobocia
w kwietniu (GUS)**

5,6%

Doskonale wypadamy na tle Unii Europejskiej. **Według Eurostatu stopa bezrobocia w Polsce w kwietniu 2019 roku wynosiła 3,7 proc. i była dużo niższa niż unijna średnia (6,4 proc.)** Pod tym kątem jesteśmy prymusem – Polska znalazła się w wśród 6 krajów o najniższej stopie bezrobocia.

**Stopa bezrobocia
w kwietniu (Eurostat)**

3,7%

Nie tylko spada bezrobocie, ale rosną też pensje – średnio w tempie 7,1 proc. rocznie. Przeciętne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w kwietniu 2019 roku wyniosło 5 186,12 złotych

Według raportu PwC w 2017 roku różnica w wynagrodzeniu kobiet i mężczyzn w Polsce wynosiła 5 proc. To po Luksemburgu (4 proc.) najlepszy wynik w całym OECD, dla którego średnia wyniosła 15 proc.

Poprawia się systematycznie sytuacja osób najstabiliej wynagradzanych. **Płaca minimalna w 2019 roku wynosi 2250 złotych brutto jest o 500 złotych wyższa niż jeszcze w 2015 roku.**

Obowiązuje również minimalna stawka godzinowa dla osób pracujących na określonych umowach cywilno-prawnych. W pierwszym roku obowiązywania nowej regulacji (2017) minimalna stawka godzinowa wynosiła 13 złotych

brutto. W 2018 roku było to 13,70 złotych, a w bieżącym roku jest to 14,7 złotych). Minimalna stawka godzinowa za poprzedniego rządu w ogóle nie była uregulowana.

2 250 zł

płaca
minimalna

14,7 zł

minimalna
stawka godzinowa

Minimalna pensja w 2015 roku to zaledwie 1750 złotych brutto, a minimalna stawka godzinowa dla osób pracujących na określonych umowach cywilnoprawnych w ogóle nie była uregulowana.

Zbliżamy się do poziomu tzw. naturalnej stopy bezrobocia, co oznacza, że kolejne tak spektakularne spadki będą trudne do osiągnięcia. Dużą wagę przywiązujemy do aktywizacji osób długotrwale bezrobotnych i biernych zawodowo. To niewykorzystane zasoby, które chcemy pobudzić i przywrócić na rynek pracy.

Dobrą kondycję rynku pracy widać również po statystykach mierzących udział osób długotrwale bezrobotnych (ponad 12 miesięcy) w ogólnej liczbie bezrobotnych. W 2015 roku wynosił on ok. 39,3 proc., zaś w 2018 r. spadł do poziomu 26,9 proc. Mówimy więc o spadku rzędu 12,4 pkt proc. Udział osób bezrobotnych długotrwale w populacji bezrobotnych ogółem w 2018 r. osiągnął poziom najniższy w ostatnich 20 latach.

Polska w zasadzie już w ubiegłym roku osiągnęła cel narodowy określony w Strategii Europa 2020 w zakresie wskaźnika zatrudnienia osób w wieku 20-64 lata określony na poziomie 71 proc., bowiem średnioroczna wartość tego wskaźnika wyniosła 70,9 proc. W 2018 roku wskaźnik ten wyniósł 72,2 proc. – co oznacza, że przekroczył o 1,2 pkt proc. cel założony w Strategii Europa 2020.

W trzecim kwartale 2018 roku wskaźnik ten – dla populacji w wieku 20–64 wyniósł 72,8 proc. – co oznacza, że przekroczył o 1,8 pkt proc. cel założony w Strategii Europa 2020.

Pracujący

- W 2015 roku przeciętna liczba pracujących wyniosła niewiele ponad 16 mln osób (16 084 tys.).
- **W 2018 r.** liczba pracujących osiągnęła rekordowo wysoki poziom, tj. **prawie 16,5 mln osób** (16 484 tys. osób).

Przeciętne wynagrodzenia

5 186,12 zł

wyniosło **przeciętne wynagrodzenie brutto** w sektorze przedsiębiorstw w kwietniu 2019 r. Co oznacza **wzrost r/r o 7,1 proc.**

Zatrudnienie w tym sektorze **r/r wzrosło o 2,9 proc.**

4. Seniorzy

Z myślą o osobach, które ukończyły 75 lat ministerstwo prowadzi program „**Opieka 75+**”, którego celem jest zwiększenie dostępności do usług opiekuńczych, w tym tych specjalistycznych. W ramach programu gminy – realizujące usługi opiekuńcze samodzielnie i liczące maksymalnie 60 tys. mieszkańców – mogą skorzystać z dofinansowania na świadczenie takich usług – do 50 proc. kosztów realizacji usług.

Od 2019 roku program jest skierowany nie tylko to osób samotnych w wieku 75 lat i więcej (jak było do tej pory), ale też do seniorów, którzy mają rodziny. Nowością jest również to, że z programu mogą skorzystać także te gminy, które realizują usługi opiekuńcze poprzez spółdzielnie socjalne założone przez samorządy. Dzięki temu program obejmie zasięgiem większą liczbę gmin.

Z roku na rok rośnie liczba osób korzystających z usług opiekuńczych. W roku 2017 w stosunku do roku 2016 w gminach wiejskich, miejsko-wiejskich oraz miejskich nastąpił wzrost o ok. 7 proc.

Chociaż jest to zadanie własne gmin o charakterze obowiązkowym, nie wszystkie gminy w Polsce realizują usługi opiekuńcze, jednakże ich liczba rośnie. W 2016 roku 430 gmin nie realizowało usług, w 2018 – 376.

Ze wstępnych danych wynika, że w ubiegłym roku do programu przystąpiło 396 gmin, które usługami objęły łącznie 2 786 osób. Wstępne koszty realizacji programu w 2018 roku wyniosły ok. 4,5 mln złotych.

Na rok 2019, deklarację przystąpienia do programu zgłosiło 427 gmin z usługami dla ok. 3,7 tys. osób.

Wieloletni program „**Senior+**” skierowany do jednostek samorządu terytorialnego. Jego celem jest zwiększenie aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym osób starszych. W ramach programu rozbudowywana jest sieć Dziennych Domów oraz Klubów „**Senior+**”.

260 nowych domów i klubów seniora powstało w 2018 r. W latach 2015-2017 powstało w Polsce **240** tego typu placówek, które oferowały seniorom ponad 6,2 tys. miejsc.

80 mln zł budżet tegorocznej edycji programu

W latach 2015-2017 powstało w Polsce 240 tego typu placówek, które oferowały seniorom ponad 6,2 tys. miejsc. **Nato- miast tylko w ubiegłym roku było to 260 nowych domów i klubów dla seniorów.** Prawie połowa placówek została otwarta w miejscowościach do 3 tys. mieszkańców, gdzie do tej pory dostęp do miejsc aktywności osób starszych był utrudniony.

W 2018 roku rząd przeznaczył na realizację programu rekordową kwotę 80 mln złotych. Taka sama pula środków została zabezpieczona na 2019 rok. Dzięki temu **w tym roku** przyznano dofinansowanie na **342 nowe placówki**, a **442 istnieją- cych** klubów i domów Senior+ otrzyma dofinansowanie.

Rządowy Program na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych skierowany jest do osób, które kończą swoją aktywność zawodową, ale posiadają kwalifikacje i doświadczenie, którego nie można przekreślić po przejściu na emerytu- rę. W latach 2016-2018 na realizację programu przeznaczono 113,8 mln złotych. Z tych środków dofinansowano ponad 1,1 tys. projektów, z których skorzystało blisko 450 tys. osób, w tym prawie 30 tys. osób niepełnosprawnych. Budżet tegorocznej edycji to 40 mln złotych.

W okresie październik 2017 roku do września 2018 roku ponad 579 tys. osobom wypłacono emeryturę w przywróco- nym wieku emerytalnym, w tym prawie 60 proc. stanowiły kobiety. Z prawa do emerytury w przywróconym wieku emery- talnym decydują się głównie osoby, które dotąd były nieaktywne zawodowo (57 proc.).

Czynnikami, które decydują o wydłużaniu kariery zawodowej są przede wszystkim stan zdrowia, ale także warunki pracy, możliwość dostosowania pracy do możliwości osób w wieku 50 plus, ale także poczucie docenienia w pracy lub przecią- żenia nią. Przywrócenie wieku emerytalnego było wywiązaniem się z umowy społecznej, którą zawarliśmy z Polakami.

Rodzicielskie świadczenie uzupełniające Mama 4+ jest specjalnym świadczeniem nieskładkowym, finansowanym z bu- dżetu państwa, mającym na celu zapewnienie dochodu osobom, które zrezygnowały z zatrudnienia lub go nie podjęły ze

1 100 zł brutto

dla rodzica, który podjął się wychowania
co najmniej 4 dzieci

#seniorzy

względu na wychowywanie dzieci w rodzinach wielodzietnych, i z tego powodu nie nabyły prawa do emerytury lub ich emerytura jest niższa od najniższej emerytury. Nowymi przepisami chcemy docenić takie osoby, zadośćuczynić poniesionym przez nich trudom.

Świadczenie może być przyznane matce, która urodziła i wychowała co najmniej czworo dzieci, a w przypadku śmierci matki dziecka albo porzucenia dzieci przez matkę – ojcu, który wychował co najmniej czworo dzieci.

W przypadku, gdy osoba zainteresowana pobiera już świadczenie niższe od najniższej emerytury, świadczenie rodzicielskie będzie uzupełniać pobierane świadczenie do kwoty najniższej emerytury (od 1 marca 2019 roku 1100 złotych). Natomiast, w przypadku osoby nie mającej prawa do żadnego świadczenia, wysokość świadczenia uzupełniającego odpowiadać będzie tej kwocie.

Na program „Mama 4+” w projekcie budżetu państwa na 2019 rok zarezerwowano ponad 801 mln złotych. Szacuje się, że z nowych przepisów skorzysta ok. 65 tys. osób, które dziś nie mają prawa do emerytury lub renty oraz 20,8 tys. osób, które pobierają świadczenia poniżej poziomu najniższej emerytury. W ciągu trzech miesięcy od startu programu świadczenie Mama 4+ z ZUS i KRUS otrzymało ok. 47,8 tys. osób.

„Emerytura+” to jednorazowe świadczenie pieniężne dla wszystkim emerytów i rencistów. Ten projekt ma stanowić realne wsparcie dla emerytów i rencistów, szczególnie tych, którzy otrzymują najniższe świadczenia.

1,1 tys. złotych otrzyma ponad 9,72 miliona osób, w tym ok. 6,94 mln emerytów i 2,62 mln rencistów, z czego 282 tys. rencistów socjalnych. Koszt wprowadzenia świadczenia to 10,8 mld złotych.

Od 1 marca 2019 roku **najniższa emerytura**, a także renta z tytułu całkowitej niezdolności do pracy, renta rodzinna i renta socjalna wynosi 1,1 tys. złotych. (wcześniej było to 1029,80 złotych). W marcu wszystkie świadczenia wzrosły o co najmniej 70 złotych.

Ubiegłoroczna waloryzacja świadczeń była najwyższa od 5 lat – emerytury i renty wzrosły o 2,98 proc. Z kolei w 2017 roku rząd Prawa i Sprawiedliwości podniósł najniższą emeryturę z 882,56 złotych do 1 tys. złotych, co oznaczało ponad 13 proc. wzrost. W 2016 roku (obok ustawowej waloryzacji) seniorom zostały wypłacone jednorazowe dodatki (od 50 do 400 złotych netto).

W sumie najniższe świadczenia dla emerytów i rencistów w latach 2016-2019 wzrosły o ok. jedną czwartą. Wskaźnik waloryzacji składek na ubezpieczenie emerytalne za 2018 r. wynosi 109,2. Jest to jeden z najwyższych wskaźników w ostatnich latach. Składki wpłacone do ZUS podlegają corocznej waloryzacji, tj. pomnożeniu przez wskaźnik waloryzacji. Oznacza to, że **zgromadzone środki zostaną podniesione o 9,2 proc.**

Prognoza starzenia się ludności

- W końcu 2016 r. liczba ludności Polski wynosiła **38,4 mln osób**. 9 mln to osoby wieku powyżej 60 lat
- Było to **blisko 24 proc. populacji**
- **Populacja** osób wieku **60 plus wzrośnie do 2050 r. do 13,7 mln osób** (wyniki prognozy ludności)
- **Osoby w tym wieku będą stanowiły ponad 40 proc. ogółu ludności**

5. Niepełnosprawni

W maju ubiegłego roku zaprezentowaliśmy mapę drogową budowy systemu wsparcia osób niepełnosprawnych i ich rodzin. System ten opiera się na trzech filarach: Solidarnościowym Funduszu Wsparcia Osób Niepełnosprawnych, pakiecie społecznej odpowiedzialności i programie „Dostępność plus”.

Ustawa dotycząca utworzenia tzw. funduszu solidarnościowego weszła w życie 1 stycznia 2019 roku. Zasadniczym źródłem finansowania funduszu jest danina solidarnościowa. Będą ją płaciły osoby, których dochody w danym roku podatkowym przekroczą 1 mln zł. Wysokość daniny solidarnościowej wyniesie 4 proc. nadwyżki tej kwoty.

Po raz pierwszy daninę najbogatsi podatnicy zapłacą w 2020 roku. **Przychody funduszu w 2020 roku (wraz z częścią składki odprowadzanej od wynagrodzeń na Fundusz Pracy) wyniosą ok. 1,8 mld złotych.**

W ramach funduszu wystartowały już dwa programy - **usługi opiekuńcze dla osób niepełnosprawnych oraz** dedykowany opiekunom osób niepełnosprawnych **program opieki wytchnieniowej.** Mamy też pakiet trzech programów pod nazwą „Mój dom”, których celem jest zapewnienie odpowiednich warunków mieszkaniowych dla osób niepełnosprawnych.

Poprawia się sytuacja osób niepełnosprawnych na rynku pracy. W 2018 r. **wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych** w wieku produkcyjnym wynosił **26,2 proc.** To o 3,7 pkt proc. więcej niż w 2015 r.

Jak wynika z Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności do rekordowo niskiego poziomu zmniejszyła się także **stopa bezrobocia wśród osób niepełnosprawnych** w wieku produkcyjnym, osiągając w 2018 r. poziom **7,2 proc.** W 2015 r. wynosiła ona 13 proc. **To spadek o 45 %.**

Wraz ze wzrostem poziomu zatrudnienia **istotnie wzrastała również aktywność zawodowa osób niepełnosprawnych.** Podczas gdy jeszcze w 2015 r. udział osób niepełnosprawnych aktywnych zawodowo (tzn. pracujących lub bezrobotnych aktywnie poszukujących pracy) wynosił 25,9 proc., to **w roku 2018 wzrósł on już do 28,3 proc.**

Kierujemy większy strumień pieniędzy do osób niepełnosprawnych. **W 2018 roku na wsparcie przeznaczaliśmy 19,5 mld złotych.** To o 4 mld złotych więcej niż jeszcze w 2015 roku. Podnosimy świadczenia dla osób niepełnosprawnych.

1 września 2018 roku weszła w życie (ale z mocą obowiązującą od 1 czerwca br.) ustawa podwyższająca rentę socjalną z 865,03 do 1029,80 złotych. W efekcie renta socjalna wzrosła do 100 proc. kwoty najniższej renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy. Od marca 2019 roku jest to 1100 złotych. W 2015 roku renta socjalna wynosiła 739,58 złotych.

W 2019 roku świadczenie pielęgnacyjne wynosi 1583 złotych. W ubiegłym roku było to 1477 złotych, w 2015 – 1,2 tys. złotych. Specjalny zasiłek opiekuńczy wzrósł w listopadzie ubiegłego roku o 100 złotych, do kwoty 620 złotych. Zasiłek

dla opiekuna w tym czasie również wzrósł o 100 złotych. Obecnie wynosi 620 złotych. Świadczenia te – **specjalny zasiłek opiekuńczy i zasiłek dla opiekuna - wzrosły po raz pierwszy od ich wprowadzenia.**

W 2015 roku zasiłek pielęgnacyjny wynosił 153 zł. W listopadzie ubiegłego roku podwyższyliśmy go do kwoty 184,42 złotych (wzrost o 31,42 zł). Druga transza podwyżki będzie miała miejsce w listopadzie bieżącego roku, zasiłek wzrośnie również o 31,42 zł. **Od listopada zasiłek pielęgnacyjny będzie wynosił 215,84.** W sumie wysokość zasiłku pielęgnacyjnego wzrośnie o 62,84 zł (tj. ok 40 proc.). **Zasiłek wzrósł po raz pierwszy od 12 lat. Dotyczy to ponad 911 tys. świadczeniobiorców.**

W 2015 roku **dofinansowanie rocznego udziału uczestnika w warsztatach terapii zajęciowej** wynosiło 14 794 złotych. Systematycznie zwiększamy tę kwotę. W ubiegłym roku było 16 596 złotych, w tym już 17 796 złotych, co oznacza wzrost o 1,2 tys. złotych. W 2020 roku i w latach następnych dofinansowanie wyniesie 18 996 złotych (również wzrost o 1,2 tys. złotych).

Według stanu na koniec 2018 roku liczba środowiskowych domów samopomocy wynosiła **804 na 33 tys. miejsc pobytu.** W 2015 roku środowiskowych domów samopomocy było 760 (27,8 tys. miejsc).

W roku 2016 i 2017 poziom dotacji celowej na działalność ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi wynosił 200 proc. kryterium dochodowego osoby samodzielnie gospodarującej (tj. 1268 złotych). W roku 2018 wynosił 230 proc. kryterium (1458 złotych). Od roku 2019 wynosi 250 proc. kryterium (1752,50 złotych).

Wysokość dotacji ogółem na uczestnika ze spektrum autyzmu i sprzężonymi niepełnosprawnościami w roku 2019 wynosi 2278,25 złotych. Przygotowana została nowelizacja rozporządzenia wprowadzającą nowy typ środowiskowego domu samopomocy dla osób ze spektrum autyzmu lub niepełnosprawnościami sprzężonymi. Nakłady z budżetu państwa **na rozwój sieci ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi** w okresie **od 2015 do 2018 roku wzrosły o 44 proc.** (w 2015 roku wynosiły 404,8 mln złotych, a w roku 2018 – 583,1 mln złotych).

Zwiększyliśmy w tym roku (pierwszy raz od dekady) dofinansowanie rocznego pobytu jednej osoby w Zakładach Aktywności Zawodowej z 18,5 do 22 tys. złotych.

Pracujemy nad projektem ustawy o zatrudnieniu wspomaganym. Nowe przepisy odpowiadają na potrzebę konieczności objęcia szczególnym wsparciem tych grup osób niepełnosprawnych, które mają największe trudności w samodzielnym znalezieniu, podjęciu i utrzymaniu zatrudnienia. Zakładają one indywidualną pracę trenera pracy z osobą niepełnosprawną przy maksymalnym jej włączeniu w całość procesu decyzyjnego dotyczącego zatrudnienia.

Resort rodziny finalizuje prace nad pierwszą w Polsce Strategią na rzecz Osób Niepełnosprawnych. Zakłada ona indywidualną pracę trenera pracy z osobą niepełnosprawną przy maksymalnym jej włączeniu w całość procesu decyzyjnego dotyczącego zatrudnienia. Będzie ona realizowana poprzez działania w wielu obszarach m.in. zdrowia, edukacji, zabezpieczenia społecznego czy rynku pracy. Pozwoli ona na ustanowienie całościowych ram polityki krajowej na rzecz osób niepełnosprawnych.

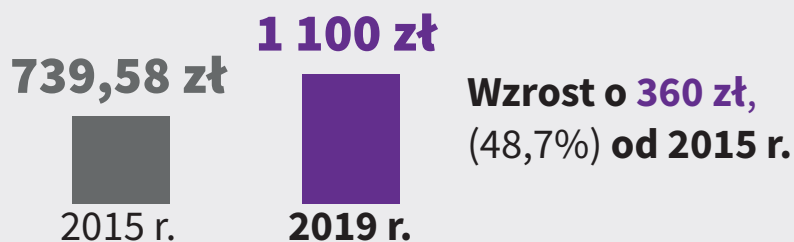
Za Życiem

Program „Za życiem” wszedł w życie w 2017 r.
Ok. **3,1 mld zł** zaplanowane na realizację do 2021 r.

Jest to pomoc w celu integracji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych oraz wsparcie ich rodzin. Pomoc dla kobiet w okresie ciąży, porodu i połogu oraz rozwój wsparcia dla matek z małoletnimi dziećmi. Program zapewnia podniesienie jakości i dostępności świadczeń opieki zdrowotnej, zwiększenie efektywności i dostępności do rehabilitacji dzieci, u których zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu, powstałych w prenatalnym okresie rozwoju lub w czasie porodu. Przewidziane jest również wsparcie dla rodzin w opiece nad osobą niepełnosprawną czy zabezpieczenie potrzeb mieszkaniowych.

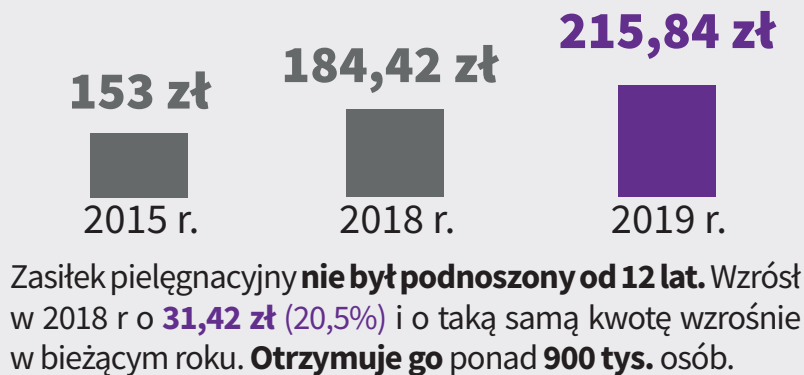
Renta socjalna dla niepełnosprawnych

Przysługuje osobie, która osiągnęła pełnoletność i która jest całkowicie niezdolna do pracy.

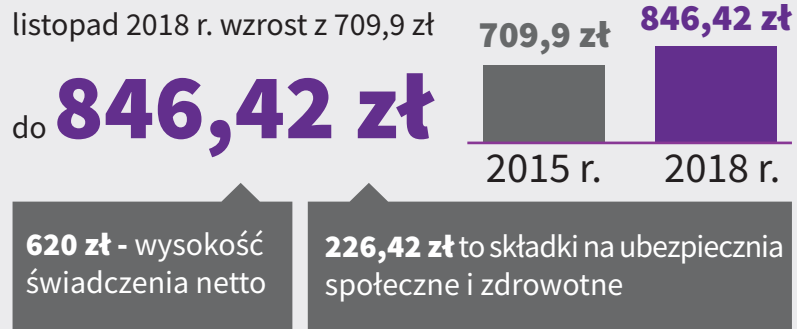
Zasiłek pielęgnacyjny

Przysługuje niezależnie od dochodu rodziny. Przyznawany dla niepełnosprawnych dzieci i dorosłych niepełnosprawnych w stopniu znacznym, w stopniu umiarkowanym jeśli niepełnosprawność powstała do ukończenia 21 r. życia oraz dla osób, które ukończyły 75 lat.

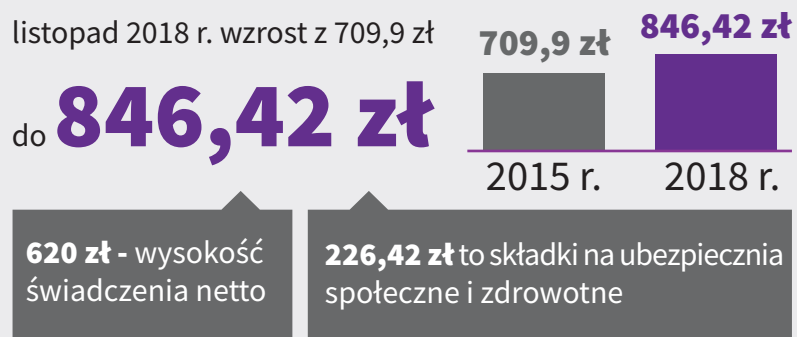
Specjalny zasiłek opiekuńczy

Przysługuje osobom, na których ciąży obowiązek alimentacyjny względem osoby niepełnosprawnej, a także małżonkom, jeżeli nie podejmują zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej lub rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania stałej opieki nad osobą niepełnosprawną. Specjalny zasiłek opiekuńczy przysługuje, jeżeli rodzina spełnia kryterium dochodowe.

Zasiłek dla opiekuna

Przysługuje opiekunom osób niepełnosprawnych, którzy utracili od 1 lipca 2013 roku prawo do świadczenia pielęgnacyjnego.

Solidarnościowy Fundusz Wsparcia Osób Niepełnosprawnych (SFWON)

Przychody SFWON od 2020 r. to około **2 mld zł** rocznie. W 2019 r. budżet Solidarnościowego Funduszu Wsparcia Osób Niepełnosprawnych wynosi **647 mln zł**.

Świadczenie pielęgnacyjne

Przyznawane jest przede wszystkim rodzicowi który rezygnuje lub nie podejmuje pracy, by opiekować się niepełnosprawnym od dzieciństwa dzieckiem. Przyznawane jest na okres ważności orzeczenia o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności.

2 161 zł

wynosi od 1 stycznia 2019 r. wsparcie w ramach świadczenia pielęgnacyjnego

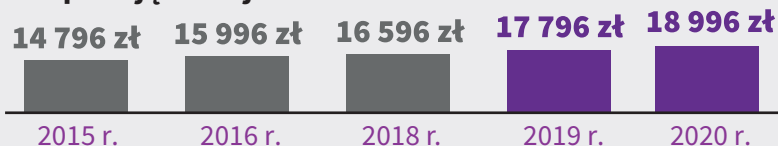
1 583 zł - wysokość świadczenia netto

578 zł to składki na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne

Warsztaty Terapii Zajęciowej (WTZ)

Placówki oferujące osobom niepełnosprawnym, niezdolnym do podjęcia pracy, możliwość rehabilitacji społecznej i zawodowej w zakresie pozyskania lub przywracania umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia.

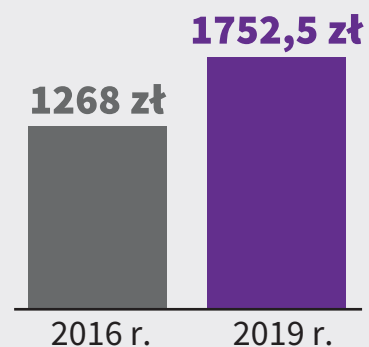
Dofinansowania rocznego udziału uczestnika w **warsztacie terapii zajęciowej**

W 2016 oraz 2019 r. dofinansowanie wzrosło 100 zł miesięcznie na uczestnika. **Taki sam wzrost planowany jest w 2020 r.**

Środowiskowe Domy Samopomocy (ŚDS)

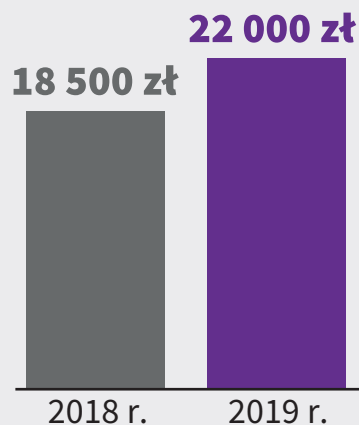
Ośrodki wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Uczestnicy mają możliwość rozwoju osobistego, chociażby poprzez naukę nowych umiejętności lub też podtrzymywanie umiejętności zdobytych wcześniej np. w zakresie czynności dnia codziennego i funkcjonowania w życiu społecznym.

Wzrost dofinansowania pobytu uczestnika Środowiskowego Domu Samopomocy **o około 500 zł** na jednego uczestnika w ciągu 4 lat.

Zakłady Aktywności Zawodowej (ZAZ)

Zakład jest wyodrębnioną organizacyjnie i finansowo jednostką tworzoną w celu zatrudnienia osób niepełnosprawnych zaliczonych do znacznego stopnia niepełnosprawności i osób zaliczonych do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności, u których stwierdzono autyzm, upośledzenie umysłowe lub chorobę psychiczną.

Wzrost dofinansowania kosztów rocznego zatrudnienia niepełnosprawnego pracownika w zakładzie aktywności zawodowej o 3 500 zł.

Ministerstwo Rodziny,
Pracy i Polityki Społecznej

www.gov.pl/rodzina